

Uusimaa • Nyland 2019

Tietojohtamisen tietopohjan toteuttaminen (...ja sitä kautta tiedon hyödyntämisedellytykset)

Timo Hakala

ICT-projektijohtaja

6.11.2018

Tausta

- Vaikuttavan tietojohdamisen edellytys on hyvä tietopohjaa (vrt. esim. tiedon laatu, big data, riittävä n , ym.)
- Hyvää tietopohjaa määrittää prosessi aina tiedon tuottamisesta aina tiedon jakaminen = Tietoprosessi
- Hyvä tietopohja on vaikuttavan päätöksenteon perusedellytys
- Tietojohdamisen tietopohjan kartuttamiseksi on tehty paljon työtä sekä valtakunnallisesti että alueellisesti
  - Eräitä esimerkkejä:
    - Sote-tieto hyötykäyttöön strategia -2020
    - Maakuntien tietojohdamisen ratkaisukokonaisuus -hanke (MaTi)
    - ISAACUS – hyvinvointidatan hyötykäyttö
    - ... ja paljon muita

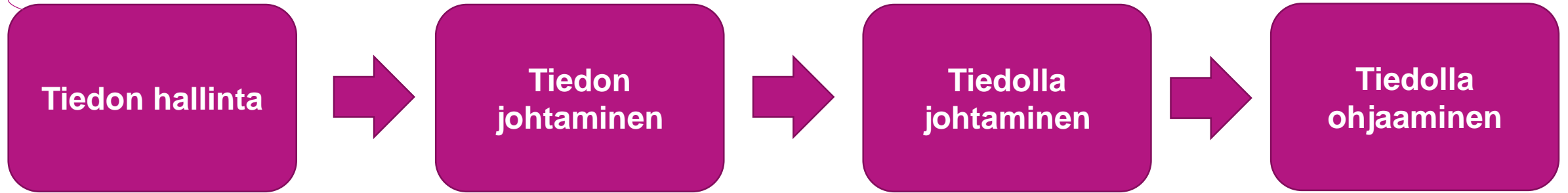
Keskeiset käsitteet

- Tietojohtaminen = johtaminen siten, että organisaation kykyä luoda arvoa tiedolla ja osaamisella
- Tiedolla johtaminen = edellisen osa-alue, joka tähtää tietoperustaiseen päätöksentekoon ja sen mahdollistamiseen
- Tietoperustainen päätöksenteko = päätöksenteko, joka tapahtuu analysoidun tiedon perustella
- Tiedon johtaminen = tietojohtamisen alue, jossa tiedonhallinnalla ja tietovirtoja ohjaamalla sekä tiedon laatua tarkkailemalla ylläpidetään ja kehitetään tiedonhyödyntämisen edellytyksiä
- Lähde: Suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu (2018)

Tietojohtamisen arvoketju

← ← Jatkuva ja ketterä parantaminen, oppiminen ja uudistuminen → →

Maksimaalisesti automatisoitu tietoprosessi tuottaa, käsittelee ja jakaa tietoa hyödynnettäväksi

Tiedon hyödyntämisen edellytykset:

- Tietorakenteiden määrittely (esim. luokittelut)
- Kerääminen ja yhdistely
- Organisointi ja varastointi
- Jalostaminen ja jakelu
- Tiedon laadun varmistaminen

Tiedon analysoimista ja hyödyntämistä järjestäjän lakisääteisten toimintojen toteuttamiseksi:

- Tietomallintaminen ja mittarointi
- Analysointi ja ennustaminen
- Visualisointi
- Ohjaus → Tiedolla johdettu yhteistyöprosessi asukkaiden, asiakkaiden ja palvelun tuottajien kanssa
- Oppivan ja uudistuvan tietokulttuurin luominen

Esimerkkinä tietomalli:

Tietojohtamisen toiminnallinen edellytys

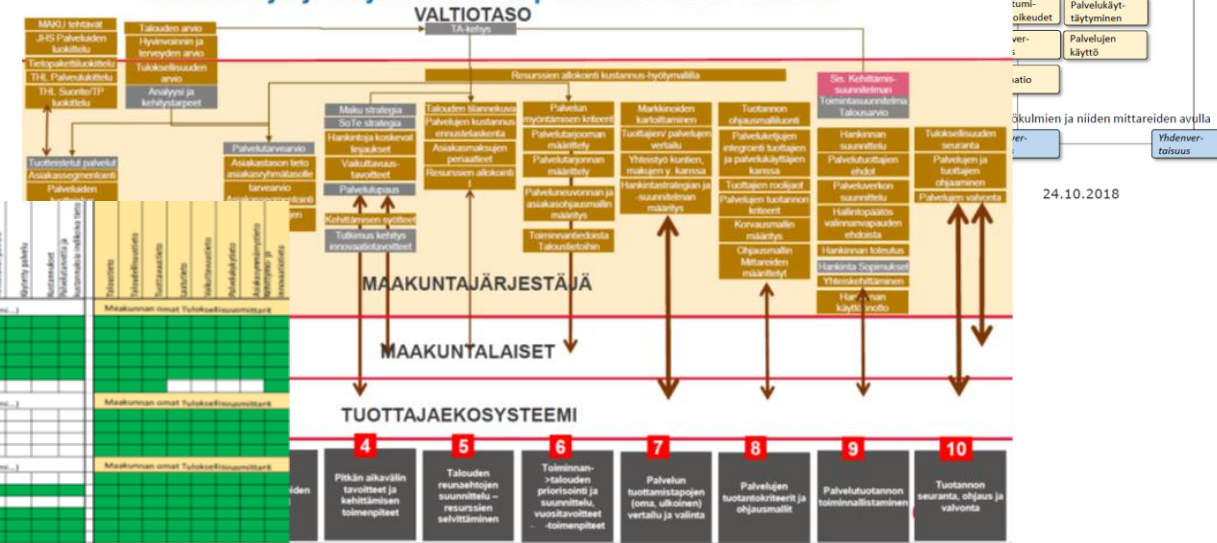
Järjestäjän tietomallia on valmisteltu ja kuvattu keväällä 2018 valtakunnallisessa Sote-järjestäjän tietomallihankkeessa, josta on olemassa laaja pohjamateriaali (<https://www.innokyla.fi/web/tyotila6802228/materiaalit>).

Kokonaisnäkymä maakunnan toimintaan (tuloksellisuus)

Näkökulmat/ Ulottuvuudet, joita indikaattorit ja mittarit kuvaavat, ja joihin ne kiinnittyvät

Maakuntajärjestäjän kriittiset päätöksenteon vaiheet

Järjestäjän toiminta-alueet/aktiviteetit	Ulkoinen tieto	Tieto henkilöstöllä, henkilöryhmätsalla (omaympäristö...)	Maakunnan omat Tuloksellisuusmittarit
6 Toiminnan -> talouden prioriteetit ja palvelun myöntämisen kriteerien määrittely			
7 Palvelun tuottamistapojen (oma, ulkoinen) vertailu			
8 Palvelujen tuotantokriteerit ja ohjaukset			
9 Palvelutuotannon toiminnallistaminen			
10 Tuotannon seuranta, ohjaus ja valvonta			

24.10.2018

Etu nimi Sukunimi

Maakunnan Sote-järjestäjän kriittisimmät tietotarpeet käynnistysvaiheessa (valtakunnallisen tietomallityön perusteella)

Rahoituksen riittävyys / Palvelukyky / Tuloksellisuus / Kokonaisnäköymän -mittarit

Kestävä talous

Johdon Talousraportti
Budjettiseuranta (meno-tulo) raportointi
Hinnoittelu ja kannattavuuslaskelmat
Kustannukset /Palvelu
Kustannusrakenne
- tuottajittain
- toimipisteittäin
- palveluittain
- asiakasryhmittäin
Yksikkökustannukset
- tuottajittain
- toimipisteittäin
- palveluittain

Ennustaminen

Taloudellisuus

Palvelukohtaiset kustannukset (€/palvelu)
Väestökustannukset (€/asukas)
Asiakaskustannukset (€/asiakas)
Suoritekustannukset (€/suorite)

€/asiakas palveluittain/asiakasryhmittäin

Tuottavuus

Kokonais-tuottavuus	Tuottavuusindeksi
	Tuottavuusmuutos
Henkilötyö-tuottavuus	Tuottavuusindeksi
	Tuottavuusmuutos

Palvelukyky Saatavuus

Odotusaika / jonotusaika palveluun pääsyyn
Kulkumatka
Kulku-aika
Kulkuväline
Palveluiden aukioloajat
Palveluiden esteetön saanti
Informaatio ja neuvontapalveluiden toiminta
Ajanvarauspalveluiden toiminta
Ohjauspalveluiden toiminta
Ydinpalvelun läpimenoaika
Palveluketjun kapeikot
Asiakkaiden, palvelujen ja kustannusten osuudet eri palvelukanavissa (ohjaus/digit., fyysinen jne.)
Asiakkaiden, palvelujen ja kustannusten osuudet eri palvelukanavissa huomioiden vuoden ja vuorokauden rytmityksen aiheuttamat paineet.
Kuinka suuri osa väestöstä sijaitsee hyväksyttäväksi katsotulla etäisyydellä ja matkajalla lähimmästä vuorokauden ympäri
Kuinka suuri osa väestöstä on käyttänyt x-aikana jotain palvelua?

Asiakasymmärrys Palvelumäärä Palvelukokemus

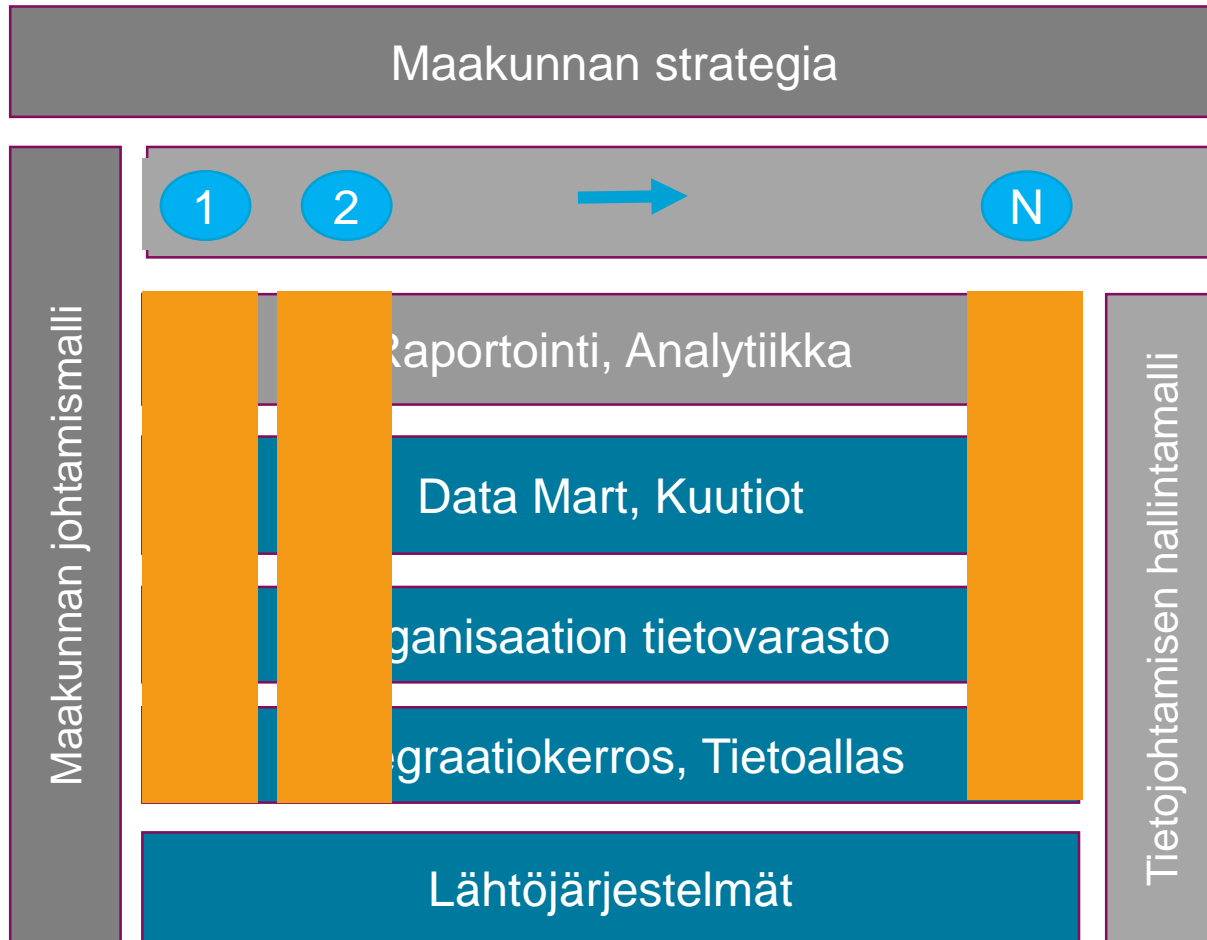
Tuotettu palvelun määrä
Palvelukokemus
Asiakastyytyväisyys
Palvelupalaute
Kantelut, valitukset

Potilasvahingot
Paljon palveluita tarvitsevat

Tietopohjatarvotteet maakuntaudistuksessa

- Maakuntien johtaminen ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen edellyttää käytännössä systemaattista tietotietopohjaa (tehtävät järjestämislaisissa)
  - Tietopohjan jäsentäminen, laajentaminen ja hyötykäytön lisääminen tukee maakuntaudistusta mutta on palvelee myös nykyisiä organisaatioista (valtio, kunnat, kuntayhtymät, kolmassektori, avoin data, ym.)
- Tietopohjatyöllä ja tietoprosessin kehittämisellä tavoitellaan kyvykkyyttä vastata esimerkiksi muuttuvan sosiaali- ja terveystietojärjestelmän tai muiden sektorien tietotarpeisiin
  - Esim. arviointi, ohjaus, seuranta, mittarit, raportit, analyysit
- Kattavampi tietopohja tukee myös yliopistollista tieteellistä tutkimusta
  - Tietovarastointijärjestelmän kehittäminen maakunnalliseksi

Strategiasta tietojohdamisen ICT-toteutukseen - Konkreettiset askeleet osa kerrallaan

Maakuntastrategia ja johtamismalli
Maakunnan johtaminen strategian mukaisesti

Priorisoitu eteneminen tietotarpeiden kautta osakokonaisuuksittain -
Ottain huomioon sidosryhmät, maakuntien tarpeet, valtion raportointi

Tietojohdamisen välineistö ja työkalut
Tietojohdaminen eri tasoilla organisaatiota

Raportointikäyttöön jalostettu tieto
Eri näkökulmat ja koosteet tiedosta

Jalostetut, puhdistettu, varmistettu, oikeellinen, eheä data
Tietojohdamisen perusta

Tiedot koostettu yhteenä raakadata-varastoon sellaisenaan
TKI- käyttö

Operatiivinen toiminta, operatiivinen raportointi
Päivittäminen toiminta

Mitä ICT tekee tietopohjan luomiseksi?

Tehtävä	Tarkenne	Tuotos
1. Tietojohtamisen sisällön, tavoitteiden ja aikataulutuksen toteutus ICT-näkökulmasta		
Tietojohtamisen tavoitetilan pohja-aineiston koostaminen eri lähteistä (kansalliset, maakunta)		Tietojohtamisen pohja-aineisto
2. Raportointitarpeet	Kustakin näkökulmasta (järjestäjä, konserni, liikelaitos ym.) käydään läpi raportointitarpeiden lisäksi:	
Järjestäjä	-tietovirrat,	Tietotarveanalyysi
Maakuntakonserni	-laskentasäännöt,	Tietotarveanalyysi
Maakunnan liikelaitos	-lähtöjärjestelmät,	Tietotarveanalyysi
Maakunnan markkinaehtoinen tuotanto	-lähtötiedot,	Tietotarveanalyysi
Ulkoinen raportointi	-rajapinnat	Tietotarveanalyysi
3. Tietojohtamisen tietopohjan ja raportoinnin arkkitehtuurin suunnittelu ja kuvaaminen yhdessä KA-ryhmän kanssa	Yhteistyössä kokonaisarkki-tehtuuriryhmän kanssa	Tietojohtamisen/raportoinnin arkkitehtuuri
4. Prioriteetiltaan ensimmäisen siivun eli tietojohtamisen osa-alueen käsitelmallinnus		Käsitemalli

Esityksen ydinviestejä

- Tietojohtaminen ja tiedolla ohjaaminen kuuluvat *kriittisimpiin* onnistumistekijöihin maakunnan tehtävien hoitamisessa
- Keskeistä on runsaan mutta hajallaan olevan tiedon *kokoaminen tietokokonaisuuksiksi*
  - Tavoitteena tehokas tietoprosessi (arvoketju)
- Laajan tietokokonaisuuden hallinta vaatii yhtenäisen ja toimivien *tietoteknisten ratkaisujen lisäksi* maakunnan *tietomallin* tekemisen
  - Tietomallissa ovat mukana sekä ICT että ydintoiminta

Seuraa valmistelua ja osallistu keskusteluun

www.uusimaa2019.fi • [@Uusimaa2019](https://twitter.com/Uusimaa2019)
[#Uusimaa2019](https://twitter.com/Uusimaa2019) • [#turvallinensiirtymä](https://twitter.com/Uusimaa2019)

Uusimaa • Nyland 2019